

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ОЦІНКИ НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВОГО РОЗВИТКУ АПК В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

¹ Інститут агроєкології і природокористування НААН

Анотація

Висвітлено основні засади засади еколого-економічної оцінки низьковуглецевого розвитку агропромислового комплексу в контексті Євроінтеграції та подальші перспективи.

Ключові слова: низьковуглецевий розвиток, агропромисловий комплекс, зелена економіка, низьковуглецеве землекористування.

Abstract

The basic principles of ecological and economic assessment of low-carbon development of the agro-industrial complex in the context of European integration and further prospects are highlighted.

Keywords: low-carbon development, agro-industrial complex, green economy, low-carbon land use.

Вступ

Протягом останнього десятиліття обсяги викиди вуглецю від сільського господарства зросли приблизно на третину, а основними джерелами викидів є використання мінеральних азотних добрив та мінералізація ґрунтів. Подальша інтенсифікація аграрного виробництва може призвести до ще більшого зростання викидів і у секторі сільського господарства, і у секторі землекористування. Забезпечення низьковуглецевого розвитку агропромислового комплексу є багатфакторним результатом агроєкологічної безпеки, що ґрунтується на збалансованому використанні земельних ресурсів та екологічних підходів як елементу ефективності виробництва і потребує еколого-економічної оцінки для виявлення нових підходів стимулювання їх вуглецедепонуючих властивостей. Все це має прямий вплив на обсяги виробництва агропромислової продукції, рівень продовольчої безпеки держави та визначає міру відтворення та збереження родючості ґрунтів сільськогосподарського призначення.

Результати дослідження

На сьогодні відбувається активна фаза низьковуглецевого розвитку в усіх сферах економіки, відбувається активне залучення принципово нових еколого-економічних важелів, які орієнтовано на реалізацію Європейського зеленого курсу в аграрній сфері. Таким чином забезпечуються високі показники економічної ефективності з одночасним збереженням прийнятеного стану навколишнього природного середовища та агропромислового комплексу. Так, зокрема, залучення фінансово-економічного інструменту вуглецевого сліду продукції АПК на етапі її виробництва забезпечує більшого залучення експортної потужності національних агровиробників на міжнародному ринку, що підвищує рівень доходів з одночасним запровадженням ряду вимог до агротехнологічних характеристик через так звані директивні критерії сталості. Цим самим створюються умови сприяння запровадження низьковуглецевого землекористування, що є ключовою умовою відновлення і збереження агроресурсного потенціалу в контексті забезпечення розвитку агропромислового комплексу. Підтримка запровадження і поширення кліматичних технологій у сільському господарстві не лише скоротить викиди вуглецю у даному секторі, але й матиме значно більший вплив за рахунок меншого обсягу використання викопного палива для виробництва азотних добрив і роботи сільськогосподарської техніки, а також у секторі землекористування, внаслідок збільшення поглинання вуглецю[2].

Шлях України до Євроінтеграції є провідною тенденцією сучасного розвитку України, принципи екологізації аграрного виробництва, землекористування та природокористування в цілому варто трансформувати із врахуванням вимог законодавства та стандартів Євросоюзу. Але слід

зауважити, що в Україні головним нормативним документом у сфері землекористування є Земельний кодекс, а у праві Європейського Союзу, окремого розділу "земельне законодавство" не передбачено. У зв'язку з цим, необхідно розглядати також шляхи адаптації законодавства щодо використання та охорони земельних ресурсів, аграрного та екологічного права та впровадження європейського досвіду з низьковуглецевого розвитку. Оскільки це слугує фундаментом для функціонування та розвитку агропромислового комплексу та пов'язано як з економічною, так і екологічною складовою [3].

Тому, еколого-економічна оцінка низьковуглецевого розвитку аграрного кооплексу має на меті встановити підходи забезпечення збалансованого використання сільськогосподарських земель, зростання рівня їх капіталізації, та забезпечити умови для збільшення фінансових прибутків агропідприємств, що залежні від агроресурсного потенціалу.

Висновки

Для ефективного функціонування агропромислового комплексу та для збереження екологічних норм та економічних вигод необхідно дотримання всіх аспектів ведення сільського господарства та збалансованого природокористування. Еколого-економічний механізм є шляхом до відновлення і збереження агроресурсного потенціалу та забезпечення прийнятної рівня агроекологічної і продовольчої безпеки держави [4]. Оцінка еколого-економічних чинників аграрного сектора потребує вдосконалення нормативно-законодавчого поля і покращення інституціональної системи за стратегічними напрямками формування і розвитку систем інвентаризації змін запасів вуглецю у ґрунтах сільськогосподарських земель, моніторингу їх стану, що має на меті підвищити цілі низьковуглецевого розвитку агропромислового комплексу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стратегія низьковуглецевого розвитку до 2050 року. URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/Proekt/LEDS_ua_last.pdf
2. Курман Т. В. Сталий розвиток сільськогосподарського виробництва: проблеми правового забезпечення : монографія / Т. В. Курман. – Харків : Юрайт, 2018. – 376 с.
3. Oksana Butrym, Lyudmila Sakharnatska, Nina Palyanychko. (2021). Organizational and Economic Levers to Ensure an Acceptable Level of Agro-Ecological Safety in the Context of Leadership. Annals of the Romanian Society for Cell Biology, 4901–4913. Retrieved from <https://www.annalsofscb.ro/index.php/journal/article/view/1995>
4. Кучер А. Адаптація аграрного землекористування до змін клімату [Електронний ресурс] / А. Кучер // Agricultural and Resource Economics : International Scientific E-Journal. 2017. Vol. 3. No. 1. С. 119–138. URL: www.are-journal.com.

Височанська Марія Ярославівна — к. е. н., старший дослідник, заступник директора з наукової роботи та інноваційного розвитку Інституту агроекології і природокористування НААН (Україна, 03143, м. Київ, вул. Метрологічна, 12; e-mail: mariya_vysochanska@ukr.net).

Щавінська Анна Леонідівна — аспірантка, Інституту агроекології і природокористування НААН, (Україна, 03143, м. Київ, вул. Метрологічна, 12; e-mail: schavinskaa@gmail.com).

Vysochanskaya Mariya — PhD in Economics, Senior researcher, Deputy Director for Research and Innovative Development, Institute of Agroecology and Nature Management of NAAS (Ukraine, 03143, Kyiv, 12 Metrologichna St.; e-mail: mariya_vysochanska@ukr.net).

Shchavinska Anna - postgraduate student Institute of Agroecology and Environmental Management NAAS, (Ukraine, 03143, Kyiv, 12 Metrologichna St.; schavinskaa@gmail.com).